

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Marki 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

a

„Székely Hirlap”-ra.

Ha lapunk ez évbeni működése elég szerencsés volt, igen tisztelt előfizetőinket a további partolásra megnyerni, tisztelettel kérjük az előfizetési díjt, — mely évnegyedre 1 frt 50 kr. a „Jogász-Egylet” igen tisztelt tagjainak 1 frt — a kiadó hivatalhoz, Wittich József könyvkereskedésébe mielőbb beküldeni.

Dobolyi Sándor.

Maros-Vásárhely augusztus 20.

A választások, melyek újból sanctionálták a kiegyezési alapot és helyeslő ítéletet mondtak pártunk eljárása felett, lefolytak s a lelkismeretlenül felízgatott kedélyek lecsilapodtak. — Ugyanazért, hagyjunk fel a közjogi vitával s foglalkozzunk hazánk egyes fontosabb és égetőbb reform kéréseivel.

A figyelmes és elfogulatlan szemlélő nem tagadhatja, hogy Erdély, mely Magyarországnak az unió folytán kiegészítő része, nagyon el van maradva a testvérhazától mind anyagi mind szellemi tekintetben. Különösen anyagi tekintetben maradt messze hátra szeretett bércezes kis hazánk; tehát a testvér Magyarországnak érdekében állandó még áldozatok árán is az erdélyi részeket magához párhuzamos vonalban húzni; mert Magyarország csak akkor marad hatalmas és tekintélyes állam, ha Erdélyvel szorosan egybeforrva marad. Az unió csak akkor daczolhat a romboló viharokkal, jöjjenek azok alulról vagy felülről, ha az által Magyarország összes kiegészítő alkatrészeinek jóléte, hatalma és befolyása neveltetik, erősödik és progressiv mérvben fokoztatik és gyarapittatik; — mert magok a nemzetiségek is azon meggyőződésre fognának jutni, hogy nincsen számunkra szebb, biztosabb hely, mint a melyet testvéries szeretettel és érdekeink kölcsönös méltánylásával megosztottunk.

Abban látjuk tehát pártunk legmagasztosabb feladatait: ha irányadó eszméül egyedül a haza boldogítását, felvirágoztatását tekinti és e magasztos céljától és az erre vezető eszközök létesítésétől semminemű körülmények között el nem tántorodik; ha megbecsüli és lelkismeretesen felhasználja a munkaidőt mely nemzetünkre nézve annál drágább, minél inkább el vagyunk maradva a többi művelt európai nemzetektől és végül, ha nem benső forrongások s egyes eszmék erőszakolása által kívánja boldogítani a hazát, hanem átalakulásunk nagy processusában is a természet örök rendjét követi, mely az okok és okozatok szoros kapcsolatát higgadtan bírálhatja és egy ok-szerűen megállapított egymásután szerint rendezze be a munkát.

Ily okszerű reform működés lenne, ha a jövő országgyűlés Erdélynek állandó országos hitelt biztosítana, hogy ennek segélyével pótolhatná

helyre százados mulasztásait. Ugyanezen okból szükségünk lenne egy önálló központi hitelbankra, hogy ennek létesültével vidéki fiók-bankok is keletkezzenek, a miáltal úgy egyes vállalkozók, mint földbirtokosok, földmivelők, iparosok olcsó kamatok mellett oly hasznos beruházásokat tehetnének, a mi által nagymérvű lendületet nyerne ország-résünk vagyonosodása, fénye, kereskedése és jóléte, a mit mi erdélyiek oly sok nélkülözés után méltán igényelhetünk.

Münker Arnold.

JOGI ROVAT.

A köteles főeskü.

Dr. Soos Kálmántól

II.

(Folytatás.)

A köteles főeskü nem is szükséges, mert a törvényhozások számos esetekben elismerik annak mellőzhetőségét, szükségtelenségét, például a korábbi magyar per-eljárásban a lelkészknél (Erdélyben mind a négy bevett vallásuaknál) terhes asszonyoknál, hivatalnokoknál, végrendeleti tanuknál. Jelenleg is az ellenfél elengedése esetében, vagy olyanoknál, kik saját hitelveik szerint az eskü letételétől fölmentvék, illetőleg eltiltvák (a magyar törv. rendtartás 242, az ausztr. polg. perrendt. 251, s az ausztr. büntető perrendt. 131. §§.) A magyarországi 1836. 18: 3 szerint a vásárbíró elöltti eljárásnál ügydöntő eskünek egyáltalában helye sem volt. Az oszt. polg. törvénykönyv gyámoknál; az ausztriai büntető perrendtartás bírósági tanuknál, vizsgálat alatt levő fogságra ítéltknél kihágási esetekben sat. nem kíván esküvést. Mely elcsorolt s más hasonló kivételes esetek egyeseknek kiváltásgólására, s így a törvény előtti egyenlőség sérelmére vezetnek. Miért ne lehetne az eskü kivált a kényszer-escü mellőzését észszerű mérvben általánosítani? mi a jog-egyenlőség helyreálltát hozná vissza.

De vessünk egy pillantást arra, miben is áll a köteles főeskü szükségessége? Mondják, hogy különben a titkosan, négy szemközti kötött ügyletek, történet tények be nem bizonyíthatnának. Hiszen éppen azért sem kellene a köteles főeskünek helyt adni, hogy az ügyfelek erre ne számíthassanak, s a jogügyleti kötésnél oly óvatosságok és közegek használatára kényszerítenek, melyek által a tényállás valódisága, az esküre szorulás nélkül, mint teljes erejű és hitelességű bizonyítékok által földeríthetessék, hogy a kellő behozonyítás lehetővé tessenek.

S ugyanbizon, midőn a perlekedők egyike sem tud más eszközzel, mint esküvel bizonyítani, s a bíró sem képes az elibe vitt jogügylet a kényszerescü elrendelése nélkül eligazodni, akkor nem sokkal esélyesebb és helyesebb az előbbi állapotban hagyni mindent, mintsem kétes erejű eskütételtől tenni függővé a jogállapot vagy jogviszony további rendezését; és igazságosabb is ezen eljárás, mert ki jogviszonyainak megváltoztatását közönyvel elnézte, vagy annak idejében bizonyítási eszközökről nem gondoskodott, megérdemli, hogy inkább ő szenvedje a hátrányt a kárt, mint perbeli magatartásában kevésbé kifogásolható ellenfele, s ha véletlenből és nem a bizonyítani nem tudó fél hibájából származnék is a kérdéses körülmény, akkor is igazságos az elv, hogy: casus nocet domino. Az igazság és czélszerűség követelményével szemben, nem ösmerhetjük el a szükségességét sem annak, hogy a jelzett esetekben a bíró az előbbi állapot megváltoztatását célzó ítélet hozására törekedjék.

Különben a köteles főeskü alkalmazhatásának el-
ejtése maga után azon állítólagos szükségessétek nagyobb

részének megszüntét is, melyekben odaitéltethetik. Ezen megszüntetést a polgári társadalom, s a szerződő felek jól felfogott érdeke, a czélszerűség szempontja sürgősen követeli.

Vége czélszerűtlen is a köteles főeskü. Ugyanis az esküvel erősített állítások hitelességi alapjának belső indokainak legfontosabb, nélkülözhetetlen kelléke az eskütételre ajánlkozás komoly megfontolással és szabad elhatározással történjék. Csak is ebből levén következethető, hogy az esküvő igazat akar mondani, ez képezi alapfeltételét az alanyi igazmondás lehetőségének; ellenkező esetben, ha nyilatkozatát nem önkényt hanem külső befolyás vagy erőszak következtében tette, akkor nem tehetni fel róla, hogy belső tudata és legjobb meggyőződése szerint akarna nyilatkozni. Világos ebből, hogy a kényszer, legyen az természeti vagy lélektani, származzék a bíróság vagy bárki más részéről, az eskünek s az abban foglalt állításnak hitelességét alapjában megingatja s ennél fogva mindaddig, míg a bizonyítás vagy beismerés úgy tekinthető, mint a használt testi vagy lelki kényszerítés, s egyéb észszerűen nem helyeselhető eszközök által kicsalt vagy kioroszakolt, azt biztos és jogszerű bizonyítékul elfogadni nem lehet.

Czélszerűtlen a köteles főeskü azért is, mert annak hihetőségi ereje, megbízhatósága a közvetlen érzéki észlelésen, az ellenőrző tapasztalás hatáskörén kívül eső csak vélelmezett, feltételezett vallási és morális tényezőktől függ; a látszat csalékonyaságánál fogva tehát az igazságnak nagyon is bizonytalan, kétséges s legfőbb végszükségből próbája lehet.

Legszélsőbb álláspontját foglalja el az a bizonyítási eszközöknek, ellenlábasa a hajdon gyakori alkalmazásban volt törvényszéki bajvivásnak, mint istenítéletnek. Emenél az eredmény, a jog kiküzdése, az igazsággal semmi arányban nem levő phyikai erőttől és ügyességtől függött, de az eskünél is a látszathoz vélelmézett hitszilárdságnak, erkölcsi tökélynek eshetőleges létezésétől van feltételezve. A kockázat, az esély mindkettőnél egyaránt uralg, sőt az utóbbinál még nagyobb, mert amannak döntő tényezője, a testi erő némi valószínűséggel még előbb felismerhető, mint az emezé t. i. a lelkierő. — E két czélszerűtlen bizonyítási eszköz hason természettel, s a multban közös sorssal bírván, annyival inkább bámulhatni, hogy a törvényszéki párbajnak végképpen mellőzése után is a kényszerescü fenntartatá magát; mert ha a jogi bizonyítást a kockázatra akarjuk fektetni, akkor fogadjuk el az igazság földeríthetésének bizonyossága a köteles fő-
eskünél sem sokkal több; míg az avval összekötött veszély, abból folyó tetemes kár, a sorsvetésnél kétségbevonhatlanul kisebb.

S ha még komoly fontolóra vesszük a köteles főeskü roppant veszélyességét, mely a hamis eskü tételére alkalomadásnál, csáberejénél fogva ezeknek csoportos, s hovatovább szaporodó nagy számát vonja maga után; s így az erkölcsi elveket, a vallásos hit szilárdságát kikerülhetlenül megingatja, az eskü tekintélyét teljesen aláassa; szóval egyaránt fenyegeti az állam biztonságát, a társadalom egybefűző kötelékeit, s az egyes polgárok jogait; — ha ezeket mondom komolyan megfontoljuk, lehetlen a köteles eskü-bizonyítékot helyeselnünk.

Vessünk csak figyelmes pillantást társadalmi viszonyainkra, népünk műveltségi fejlettségére, az elhomályosult jobb érzet általánosságára, s megfogható lesz, hogy meggyőződés, fájdalom tapasztalásom az, miszerint a különben is csekély vallás-erkölcsi érzülettel, gondolkodásmóddal bíró alsóbb osztályú néprétegeinket, az ügydöntő esküre való köteleztetés, az önhaszon ingere valójában kísértetbe szokta hozni hamis bizonyíték, hamis esküvés tételére; s hogy az esküre kötelezés számos eseteiben az ügy szemlélők, s a kényszerűleg odaitélt bíró egyéni meggyőződése szerint is az eskünek hamissága sokkal valószínűbb, biztosabban feltehető az illető egyén személyiségénél fogva, mint az igazságos bizonyítás vagy nyilatkozás.

Állításomnak nagy elismerést és támogatást köleső a pesti kir. ítélő táblának a múlt évben teljes tanácsülésben történt megállapodása, hogy az eskü bizonyítékának becsületsértési ügyekben helyt nem adand. Nem világos jele-e ez annak, hogy az új törvénykezési rendtartás behozatala óta a köteles esküvel annyi visszaélés történt, hogy annak elejét venni a törvényhozás újabb intézkedése előtt is, legalább oly ügyeknél, hol kivihető vala, sürgető szükségesnek mutatkozott?

Valóban „kétélű fegyver“ az, melyről soha sem tudhatjuk, ha nem fog-e s mikor egyuttal ártani is, s melynél nem mérlegelhetjük meg, ha az ártalom nem fog-e nagyobb lenni, mint a belőle reményelhető haszon?

Czélserűtlenségét bizonyító érveimnek még hosszú sorozatát lehetne felmutatni, mit azonban térkimelés tekintetéből ezuttal mellőzök.

Törvényhozásunk is, ha csak nem akarja a fennebb említett veszélyeket előidézni és állandósítani, nem is fogja még hosszasan fentartatni a köteles főesküt jelen alakjában, hanem azt mielőbb teljesen mellőzendő, s az eskü bizonyítékának használatát általában kellő korlátok közé szorítandja.

Ezen lépést könnyíti az általános, vallásfelekezeti sajátserű szertartásokra nem tekintő esküformának megtörtént behozatala, melynél a főszűly nem a vallásos mozanatra, hanem a bíróság előtti bizonyításra van fektetve. Ezt lehetségesíteni a közjegyzői intézménynek czélba vett honosítása, mi által alkalom adatik a jogügyletek biztos megkötésére; nemkülönben az ügyfelek jogainak bebizonyíthatása, a bizonyítási, s általában törvénykezési eljárás egyszerűsítése, biztosabbá tétele lehetségesíttetik, a perlekedések száma alább száll; ezeknek következtében azon esetek nagy része is önmagától elenyészik, melyekben a kötetes főeskü, mint szükség eszköz fenntartott; mindezek által a jog- és vagyonbiztonság kétszeresen fog szilárdíttatni, s a hamis eskü elvállhatlan káros következményei is eltávolíttatnak.

(Folyt. köv.)

A belügyminiszter a következő körrendeletet bocsátotta, ki a törvényhatósághoz a kolerajárvány tárgyában:

A jassy-i consul távirati jelentése szerint Jassyban

TÁRCZA.

A gazdasági növények betegségeiről.

Közli ifjabb Bukuresti János

Ha végig tekintünk ha bár laikus szemmel is a természetben, önkénytelenül eszünkbe jut e két szó: a „tudomány hatalom.“ E két szó igazságát bizonyító érveket mindenütt megtaláljuk, kivált a mezőgazdaság terén.

Az anyagot a természet szolgáltatja a benne működő erők és adományai által, a természet működik közre a gazdasági jószág termelésnél, mi csak abból is kitűnik, hogy a természet önkéntes adománya nélkül az emberi nem magát gyermekkorában fentartani képes nem lett volna, s így méltán megérdemli az első helyet a jószág források közül, mert az időhöz mérve bizonyosan első.

De vajjon, ha mi a természet működésére biznánk csupán magunkat, látnánk-e buzakalászokat földjeinken? viselhetnénk-e finom szövettű köcsög kalapokat? vagy pedig hasonlóan a vadon népéhez nyomorultan tengnénk, s inségben pusztulnánk el? Mindenki átláthatja, hogy ez utóbbi sorban részesülnék.

Azonban a művelt ember, mint oly sok nagy műteremtője, hamar átlátta ezt, s kitatott, keresett, hogy miként lehetne a természet törvényeit kitanulva azokat szellemi s testi képességei közreműködésével a maga hasznára fordítani, s nagyobb termelésre ösztönözni. Igaz uton járva megtalálta anak kulcsát, s most, mint a természet törvényeinek tudományos ismerője buzgón fejti ki emelő tevékenységét tudománya és munkája által.

Gazda közönségünk nagyrésze azonban a hosszas idő alatt merített tapasztalásból akar oly dolgokat is megfejtetni, melyeknek tiszta felderítése a tudományos kutatást épen úgy feltételez, mint a szabad esés a föld vonzerejét. Így van ez a gazdasági növények káros állapotaira, betegségeire nézve is, melyek felől tekintélyes tapasztalatokkal bíró gazdákól hallottam a dolog állásának valóságától oly messzire elűtő téves nézeteket, sőt komoly állításokat, hogy kényszerítve érzem magamat, mennyire kevés tehetségem nem korlátoz, röviden közölni a növényi betegségek főbbjeiről tudományosan megállapított, bebizonyított tételeket, melyek közlése után szerencsésnek fogom érezni magamat azon öntudatban, hogy bár közvetve, de mégis

ázsiai cholera ütött ki, melynek folytán eddig 30 egyén betegült meg, kik közül kilencz meghalt, a többi részint meggyógyult, részint további gyógykezelés alatt maradt.

Miután a járvány Oroszországnak Bessarabia, Jekaterinoslaw, Kiew, Kursk, Mochilew, Moskva, Orel, Podolia, Riazon, Charchow, Cherson és Pultava kormányhatóságokhoz tartozó összesen 21 kerületben és 16 városban, sőt Gácsországnak Sbaraz, Husyatyn, Skalat, Czortkow, Zaleszczyk, Trembowla, Stanislawgés Borozczw kerületekben tartozó összesen 23 helységben nraig, hol is eddig összesen 336 egyén betegült meg, kik közül 104 meghalt: e járvány felmerülésének lehető megakadályozása szempontjából, szükségesnek látom a hatóságot a múlt év aug. 23-án 20583. szám alatt kelt rendelettemmel közölt előintézkedésekre figyelmeztetni, s azoknak haladéktalan életbeléptetését, a mennyiben ez netán még nem történt volna, ezennel elrendelni, mely előintézkedések szerint:

1. Különös gond fordítandó az utcák és lakházak tisztán tartására.

2. A vásári rendőrség szorosan fogatosítandó, s valamint minden időben, ugy különösen most az éretlen gyümölcs, romlott halak és egyéb egészségellenes élelmiszerek árulása hatályosan betiltandó.

3. Jelesül oly nyilvános helyeken, hol számos egyén különösen útasok fordulnak meg, mint szállodák, vendéglők, korezmák, színházak, továbbá vaspályaudvarok és vasúti állomásokon, nemkülönben nagyobb gyárakban a peczegődrök, árnyékszékek és csatornák fertőtlenítése már most is naponkint teljesítendő, s ezen intézkedésnek pontos keresztülvitele a hatóság által szorosan ellenőrizendő.

4. Azon esetre, ha e járvány, melynek eddigelé az országban legkisebb nyoma sem tapasztaltatott, bármily körülménynél fogva mutatkoznék, az ezen betegségben szenvedők elhelyeztetése, ápolása s gyógykezelése iránt a kellő gondoskodás megteendő: végül

5. E betegség kiütése, sőt az egyes eset felmerülte is, ha ez hatóságilag megállapított, haladéktalanul, és ott, hol lehetséges, távirati uton hozzám feljelentendő.

Budán, 1872. évi augusztus hó 12-én. A minister megbízásából Groisz Cusztyv s. k. miniszteri tanácsos.

hasznára szolgálndók némelyeknek, a téves eszmék pusztítására nézve.

A növényről ha az rendellenesen tenyészik s az ebből eredő rendellenes képződés miatt sinlódik, azt mondjuk, hogy beteg. A tenyésztés rendes menetétől eltérések azonban semmi esetre sem mondhatók esetleges vagy törvényellenes életháborításoknak, hanem inkább az általános természeti s képződési törvényektől való eltérésnek tekintendők, és a beteges jelenségek a rendesektől gyakran csak mennyilegesen, nem pedig minőlegesen különböznek, a mennyiben épen bizonyos tengéleti működések és fejlődési irányok aránytalan előjötté által semmisítették meg az életrend összhangja.

A növényi betegségek nagy általánosságban véve kétfélék: egyik a növény idomtalan kiképződése; a másik a szorosabb értelemben vett növényi betegség, mint a megzavart s betegesen megváltoztatott élet működés kifolyása. Az előbbi tehát, az egészséges növény alakbeli (morphologiai) a másik élettani képződésével tehető párhuzamba.

Az idomtalan képződések, mivel rendszerint csak egyes szerveken, vagy a szervek bizonyos osztályán mutatkoznak, a növény életére általában kevésbé károsok. A növény-betegségek ellenében leggyakrabban az összes életműködéseket megzavarják, melyek következménye előbb utóbb a halál.

Az idomtalan képződésekről azok csekélyebb hordereje miatt bővebben nem is szólándok. Elég legyen annyit megjegyezni, hogy ide tartozik a törzs részek elapulása, mint a magrépa száránál és buja ákác csemetéknél gyakran tapasztalhatunk.

A szorosabb értelemben vett növényi betegségek, vagy külsők, vagy belsők, amazok mindig bizonyos részekben szemmel látható változásaival az alak és szövet viszonyoknak, vannak összekötve, gyakran helyi természetűek, ezek, minthogy a nedvek rendetlen vegyületén alapulnak, többnyire mihamar az egész szervezetet megtámadják s ez által az életet veszélyeztetik.

Lássuk rendre: a külső betegségek gyakran az állatok, különösen a rovarok által idéztetnek elő. Ha az ezek által okozott sérelmek, vagy a szövetek részletes megtámadása elegendő általános kórszünetek előidézésére, akkor ennek eredménye a meggyengítés, vagy kimerültségben fog nyilvánulni, mely gyakran lassan vagy gyorsabban bekövetkező végpusztulásba mehet át; így pl. a

A m. kir. honvédelmi miniszternek
1872-ik évi augusztus 7-én 27,310. sz. alatt kelt
K Ö R R E N D E L E T E
az összes törvényhatóságokhoz.
(Folytatás.)

4. Általában a póttartaléki jutalékok tisztába hozatala az, a mely az ideí hadjutalék végleges számbavételének szűlypontját fogja képezni.

Részint a főszűzás eredményéről szóló kimutatásokból, részint számos törvényhatóságnak külön: felhívásaimra adott jelentéseiből, annak jutottam tudomására, hogy a folyó évben fődőlendő póttartalékbeli jutalékok összegének megállapításánál, mely a védtörvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 63. szakasza értelmében, közvetlenül a főszűzás kezdete előtt volt eszközözendő számosabb sorozó-járásban hibák követték el. Némely hadkiegészítési kerületi parancsnokságok, a most említett utasítás 36-ik szakasza 2-ik és 3-ik pontjainak téves felfogása következtében, különféle pótlások czime alatt, illetéktelen tulkövetésekkel léptek föl e tekintetben. S viszont némely sorozó bizottságok polgári elnökei, és némely törvényhatósági tisztviselők, figyelmen kívül hagyva a szóban forgó utasítás 36-ik szakaszának 4-ik és 34-ik szakaszának 2-ik és 3-ik pontját, de figyelmen kívül hagyva különösen az 1871. évi 1000. számú körrendeletnek 10-ik s 1872-ik évi 4000. számú körintézménynek 8-ik pontját, elmulasztották, vagy nem tudták ezen tulkövetéseket a kellő mértékre leszállítani. Így történt azután, hogy az eddigi négy évről felszámított és kiállított póttartaléki jutalékok összege, számos sorozó-járásban, többé vagy kevésbé fölülmúlja, néhol pedig nagyon túlhaladja a törvényszerű illetékeket.

Már pedig a védtörvénynek egyik alapelvét képezi a 13-ik szakasz azon rendelkezése, mely szerint a tíz évi összes póttartalék nem lehet nagyobb egy évi ujonezilletéknél. S azon törvénycikknek, melyek a magyar soidi csapatokhoz és a hadtengerészethez szükséges ujonez és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában keletkeztek, a póttartaléki jutalékok mindannyiszor az ujonezjutalék tíz százalékában állapítják meg. És így önként következik, hogy ambar póttartalékba csak ideiglen beosztott, s így a következő évi ujonezozás alkalmával korosztályaik szerint ismét sorozás alá kerülő hadkötelesek helyett, a póttartalék részére pótlások adandók is, az ideí póttartaléki jutalék fejében, bármily pótlások és hátralékok czime alatt is, egy járásban sem volt nagyobb összeg követelhető és megállapítható, mint a mennyi tesz, a netán létező állandó póttartalékosok számának evonásával az ugyanazon járásra négy évre kivett póttartaléki jutalékok mennyisége.

Azon fölüállítások kiegyenlítése czéljából tehát

levelészek (aphis) ha nagy mennyiségben lepik meg a növényt, vagy a pirékek (coccus) melyek a melegházi növények gyakori látogatói; nagy károkat okoznak az által, hogy a táp sejt szövetéből a nedveket kiszívják.

Az ugynevezett mézharmat nem egyéb, mint a levelészek által kiszívott, s azután apró cseppek alakjába ismét kiürített növénynedv, mely mint ragadós, édeses ízű anyag a leveleket s gyakran, mint ez a hárfásnál tapasztalható a növények környezetét is bevonja.

Sok lepkének a bábjai vagy hernyói a levél anyagot eszik pl. az apáca pókok egész erdőt elpusztít. Így a cserebogár lárvája. Némelyek a növény belsejét dülják, mint a szövényezők (Bombit) A tölgyfa gubonca a gubonez (cinips) szurása következtében jó létre, mert ez a levelek alsó részét megszurva, egy mérges nedvet bocsát bele, miáltal ott tultengés áll elő és sok csersav gyűl össze. Némely guboncz faj az által tesz kárt, hogy szurásai helyein a levelészek ütnek tanyát stb.

Az egész sora a növényi betegségeknek bizonyos elődi gombák tengészésén alapszik, melyekből bizonyos fajok ugy lépnek fel, mint bizonyos betegségi folyamatok állandó kísérői. Még nincs azon idő nagyon messze, a mikor azt állították, hogy ezen gombák képződése nem annyira oka a növények betegségeinek, hanem inkább következménye eredménye a betegség által az anyagban létrejött felbomlásnak. Ha azonban tekintetbe vesszük azon kísérletek által bebizonyított tényt, miszerint egészséges növények a betegek által befertőzethetők; továbbá, hogy bizonyos gomba magsejtjei egészséges növényre hozva azon gomba lételének megfelelő betegséget idézik elő minden esetben, s hogy bizonyos gombák mindig ugyanazon betegségek kíséretében tűnnek fel; végre hogy ezen gombáknak szárazság, légváltozás, kénessav stb. által való elpusztulása a növények gyógyulását eredményezi: lehetetlen azon ítéletre nem jönni, hogy a gombák a betegségek okai és nem következményei.

Kalászosaink azon betegsége, melyet üszöknék és rozsdának nevezünk, különböző fajú és nemű pörgombák (conyomicetes) által idéztetik elő. Ezek majd csak a virágszerveket, majd a szírat és leveleket támadják meg s növekedésük által a megtámadott szervek szövetét feldülják.

(Folyt. köv.)

melyek a szabályellenes tulkövetelésekből és számitásokból vették eredetüket, a cs. és kir. közös hadügyminiszterrel egyetértőleg, szükségesnek látom a póttartaléki jutalékok újabb vizsgálat alá vételét, és a törvényszerűség mértékére való leszállítását elrendelni. S e végett valamint a hadkiegészítési kerületek és honvédszázalójak parancsnokságai utasítva vannak, a törvényhatóságokat is utasítom, a miként következik:

a) Mindenek előtt tisztába hozandó és sorozó-járásonként megállapítandó azon állandó póttartalékosok száma, a kik, a védtörvény keletkezése óta, az 1869-ik, 1870-ik, 1871-ik és 1872-ik évi ujencsozások folytán, az akkori harmadik korosztályból, s így maradandólag osztattak be a póttartalékba.

Ezen állandó póttartalékosok évenkénti számai a kimutatás 23—26. rovaiban, s négy évi főösszege a 27-ik rovatba, jegyeztetnek be.

b) Szintén sorozó járásonként egybeszámitatnak az 1869-ik, 1870-ik, 1871-ik és 1872-ik évre kivetett póttartaléki jutalékok összegei.

Ha négy év folyama alatt egyetlen egy állandó póttartalékos sem soroztatott be, s így az egész póttartaléki jutalék, évről évre, az első vagy második korosztálybeli hadkötelesek sorából és csak ideiglenesen fődőztetett, leszen négy évi jutalékok összege képezi egyszerűen azon összeget, mely a folyó évi póttartaléki jutalék fejében követelhető és kiállítandó volt.

Azon esetben pedig, ha egyik s másik, vagy mind-egyik évben bizonyos számú állandó póttartalékosok is osztattak volna be, ezen állandó póttartalékosok száma levonatik a négy évi póttartaléki jutalékok összegéből, s az ekként kikerülő szám képezi a folyó évre követelhető és fődőzendő póttartaléki jutalék összegét.

Általában a fősorozás alkalmával netán hibásan eszközölt számitások helyreigazítása mellett a f. 1872-dik évre háromló póttartaléki jutalék újabb számitás alá vétetik, és akként állapittatik meg, hogy ezen idei póttartaléki jutalék mennyisége, az idei fősorozás kezdetéig állandóan beosztott póttartalékosok beszámításával, az eddigi négy évbeli póttartaléki jutalékok összegét semmi szín alatt nem haladhatja túl,

c) Mindazon pótlások, a melyek a négy évi póttartaléki jutalékoknak a b) pont szerint megállapítandó helyes összegén fölül követeltettek és állittattak ki, nem igazolható és törvényellenes fölülállításokat képezvén: ezek, a mostani végleges számbavétel alkalmával akként egyenlítőndők ki, hogy ugyanannyi egyén, a mennyivel több követeltetett és állittatott a póttartalékhoz az újabb és helyesebb számitás szerinti összegnél, a legidősb korosztálytól és a legnagyobb sors-számtól visszafelé számitva, azonnal becsáttassék el a póttartalékból és helyezettessék át s osztassék be honvédséghez, a hová, a póttartaléki jutaléknak szabatos kiszámítása esetében, különben is juttott volna.

(Vége köv.)

Helyi séták.

III.

Örömmel telt kebellem üdvözljük azon ifju urakat, kik a városunkban felállítandó árvaház javára szini előadásokat rendezni szándéksznak; mert ez eclatans jel arra nézve, hogy hazánk ifjusága az egyes nemesbb humanus eszmékért lelkesülni tud s annak létesítéséhez habár porszemmel is hozzájárulni kíván. Adja isten, hogy terük sikert hozó valósággá lehessen; hogy a nemes intézmény ez által is egy progressív lépést tegyen.

A napokban városunk egész ünnepi szint öltött, ugyanis szombat este, mint ő felsége születés napját megelőző este, az utcák fényesen ki voltak világítva s a katonaság zenés takarodót tartott, a mely körülbelül fél egyig tartott éjfél után.

Másnap reggel 10 óra tájban a katonaság ünnepiesen öltözve rukkolt ki; s míg a vezényszóra ezek isten szabad ege alatt több versen tüzeltek, azalatt benn a templomban a katonai zenekar oly kitűnő praecizitással játszott, hogy mindenki egészen el volt ragadtatva; csak az „Erdély“ bölcs újdondásza pirulhatott éretlen fitymájáért. Szegény cigány zenekar, mikor leszesz képes oly műelvben részeltetni, mikor fogod te is a zene bájos hangjain fölemelni lelkünket a mindenség urához?

Estve a gyönyörű decoratióval felcziczomázott elbai színpad sietett az ifjuság bemutatni oly hosszas szünet után áldozatát terpsyahore, a táncz muzsája előtt. Pezsgő jó kedv tükröződött vissza az egész társaságon, s különösen az ifjuság fokozódott hévvel járta a sorrendben megállapított walczereket, galoppokat, cezerliket, mazurkákat stb.

Városunk bájos hölgyei mind össze voltak gyűlve egy remek koszorut képezve. Csak azt sajnáljuk, hogy szűkkörű ösmeretségünk folytán nem vagyunk azon helyzetben, hogy mindenik szépet elősorolhassuk; mert így csak egy neányát említve fel úgy járnánk, mint Páris az Eris almájával. Elég az, hogy ily szép számmal egybegyűlt s ily ügyesen kiválasztott társaságot mostanság nem láttunk együtt.

A vidám társaság — mint halljuk — reggel felé oszlott szét. Mind a nők mind a férfiak kétség kívül ezen óhajással távoztak: bárcsak mennél hamarabb következne ennek a csinos és kedélyes nyári mulatságnak a folytatása. Ilyen az ember nem elégszik meg az élvezettel

hanem folytonosan többet kíván. És nem is csoda, mert az a ki az élvezetek forrásából akarja lecsilapítani szomját, nagyon furesán jár; miután e forrásnak az a különös természete van, hogy még szomjuhozottabbá teszi az embert. Azonban e megjegyzést ne tessenek scrupulositásnak venni, mi is osztjuk bizonyos tekintetben a költő ezen mondatát:

„Szedj illatos rózsákat,
Mig tart a szép nyár.“

Az estvéli séták élénkségét nagy mértékben csökkenté ez a roppant unalmas esős idő, a mely úgy látszik előbb nem akar elhagyni, mint maga 1872. Bizony nem marad egyéb hátra, ma holnap hallani fogjuk, hogy a világ nem tüzzel, hanem vízzel fog elpusztulni. De csitt... még majd a füléhez jut Plantamurnak s ez addig fog vizsgálódni a csillagok közt, hogy egy újabb terminust tesz a világ végét illetőleg.

Münker Arnold.

Helyi dolgok.

— **Lapunk** felelős szerkesztője Dobolyi Sándor ur rövid időre Pestre utazván, visszajöveteléig a szerkesztői teendőket derék munkatársunkra Münker Arnoldra bízta.

— **Katonai hírek.** Drechsler altábornagy ő elűtja f. hó 15-én, a gyakorlatban rövid ideig résztveendő, városunkba érkezett.

— **A Niederlande** ezred megérkezett és a mult számban jelzett falukban elszállásoltatott.

— **A f. hó 18-iki** kerti multság az Elbában nagy vendégkoszoru jelenlétében vigan, fesztelenül folyt le. A tánczvigalem tartott szinte reggelig.

— **Ő felsége** a király születésnapja ünnepélye f. hó 18-án szokott fényvel tartatott meg. Kora reggel ágyudörre és zene ébreszté fel álmaiból városunk lakosságát, tíz órakor a czeremonia folyt le a templomok előtt, mely alkalommal az altábornagy a jelenlévő katonaság felett szemlét is tartott. A megelőző f. hó 17-ki estén zenés takarodó volt, mely tartott egész fél egy óráig.

— **Ez ünnepély** emelésére Thury Gergely városunk főispánja ebédet adott, melyen mintegy 120 vendég volt jelen, köztük Drechsler altábornagy, Sütte tábornok és számos törzs tiszt. A toasztok sorát a főispán nyitá meg, éltetve a királyt és a királyi családot. — A válogatott ételek pontos szolgálat, fesztelen társalgás semmikivánni való sem hagytak hátra.

— **Necrolog.** Városunk egyik legderekabb üzletembere Baruch Jeremiás, folyó hó 18-án guttaütés következtében meghalt.

— **Baleset.** Csibi Ferencz, helybeli lakos, aug 15-én agyag ásni ment a nagy erdő alá. Hirtelen záporosó keletkezvén, beállott a vajt üregbe és ez reaszakadt. Estve hozzátartozói, nem tudva mire vélni a család apa kimaradását, kimentek őt megkeresni, és a beomlott földből az eltemetett ruhája széle kilátszodván, ásni kezdtek, de már csak a szerencsétlen irtózatosan összeroncsolt hulláját találták meg.

* **Egy kitűnő** bizonyítvánnyal ellátott fiatal ember, ki a német és magyar nyelvet egyformán érti, pri-vátákat ohajtana adni a német nyelvből. Bővebb értesítést ad e lap szerkesztősége.

* **A Jahn Lajos** által szerkesztett „Közrendészet“ melegen ajánljuk a közigazgatási és rendőri hatóságok tisztviselői figyelmébe és pártfogásába, hogy ne legyen kénytelen egy valóban házagot pótló szaklap a közlöny miatt megszűnni. Talán annak tömeges megrendelése lendítene valamit közbiztonsági viszonyaink szerencsétlen állapotán.

* **Beküldetett** szerkesztőségünkhez előfizetési felhívás: Román népdalok és balladákra. A fordító Moldován Gergely f. év aug. 20-ig kéri beküldeni az 1 frt. előfizetési pénzt a „Magyar Polgár“ szerkesztőségéhez. Ajánljuk az irodalom barátok figyelmébe.

* **A kereskedő** segédek panaszkodnak, hogy főnökeik vásár és ünnep napokon egész délelőtt az üzletben tartják. Szép vallásosság! Ezen segíteni kell.

* **Vettük** a Dushgyi és Lányi féle real és gymnasiumi tan-nevelőintézet s két éves előkészítő tantolyam 187½ tanévről szóló értesítvényét. Az intézet czélja oly nevelést adni, melynek tárgyát a jellemképzés, a szellemi tehetségek s az erkölcsök fejlesztése, az emberi szellem követelte műveltség előmozdítása és terjesztése, az illem és nemesebb életmód követelményei képezik ezt miután kitűnő szaktanárokkal van ellátva teljesíti is. Az intézet növendékei lehetnek, bennlakók, bejárók és fél kosztosok. A bennlakó növendékért járó díj évenként 650 frt. mely összegért lakást teljes ellátást, correpet álást és a franczia, angol és olasz nyelvben oktatást nyer. Az intézet helyisége Pesten a belvárosban van. E minden tekintetben jeles intézet ajánljuk a szülők figyelmébe.

Szini szemle.

— Szombath, aug. 17-én ő felsége a király születés napja alkalmával Hódolat-ünnepély és a Pajkos diákok operette. A függöny felhuztával az összes személyzet énekelte, a szabatosan és egybevágon Kölcsy „Hymnusát“; ezután Némety Irma szavalta Czuczor alkalmoszerű „legszebb éneket“; oly művésziessen és minden tekintetben hibátlanul, hogy a nagyszámu közönséget teljesen elragadta. A hódolat-ünnepélyt egy meglepő szép tableau fejezte be. — A pajkos diákokat igen jól adták elő; minden szereplő igyekezett a közönség kíváncsimainak megfelelően, szerepét jól betölteni, mi hol részben, hol egészben sikerült is.

— Vasárnap, aug. 18-án Szigligeti „Szökött katonája.“ A minden igényeknek megfelelő előadásban kitűntek, főleg Némety Irma, (gr. Montiné) Boér Emma (Julcsa) és Halmi, (Gergely) Némety I. ismert művésziséggel játszta a kétségbeesett anyát, és kivált azon jelenetben remekelt, midőn az ezredesnek (Szentgyörgyi) férje (Krasznai) előtt tudtára adja, hogy a halálra ítélt Korpádi Gergely nem más, mint az ezredes saját fia. Boér Emmáról sem emlékezhünk meg más-ként, mint dicsérőleg, hiven tükrözte vissza előbb a pajzán leánykát, később a szerencsétlen szerelme; csak azokat az irtózatot sikolyokat leszokhatná! Halmi a czim-szerében betöltötte helyét, igen szépen énekel, csak úgy tetszik nekünk, hogy a komolyság e született „Lebemann“nak egy kissé rosszul áll. Szentgyörgyi, feszes katonai magatartásával, és határozott színezésével, valamint Szilágyi (Lajos) pöffeszkedő hányivetiséggel, kellemes benyomást tettek a nézőre. Körössiné Kendi, Váradi Jóska Mezei kisbrendü szerepeiket közmegeledésre töltötték be.

Hegyessy Vilmos.

VEGYES.

— **A kolozsvári** lóversenyek szeptember 20—22-én lesznek.

— **Egy statistika** szerint: az orosz czár naponkint 25,000 tallért költöhet a civillistából, a szultán 18,000-et, az osztrák-magyar uralkodó 10,000-et, a német császár 8210-et, az olasz király 8250-et, az angol királynő 5250-et, Napoleon pedig, míg módjában állott, naponkint 12,400 tallért adhatott ki.

— **A máriahilfi** „Kreutz“-hotelben Eynatten tábornosernagy özvegyét és leányát elfogták, mivel a tönkretutott hölgyeknek szokásuk volt vendéglőkben lakni s fizetés nélkül tovább állani.

— **Thiers Trouvilleben** az új szerkezetű ágyuk próbáltatásával mulatja magát. Csaknem naponkint rendeznek ily próbát. E hó 12-én Thiers kíséretében ott lehetett látni Okolovics ezredet, az osztrák követség attachéját is, diszöltönyben és több érdemjellel mellén. Ő volt az egyetlen, ki a külhatalmak részéről megjelent. Thiers az ágyuk megett egy kis dombra ült, s nagy figyelemmel követte a próbá lövéseket, melyek mind a próba czélul kiállított kis hajó közelében estek le. A roppant néző közönség, midőn a próba végét jelentő trombiták megharsantak, a visszatérő Thiers kocsija köré se-reglett s lelkesülten kiálták: „Éljen Thiers!“

— **Magyar** iparos segédek. A pesti legény-egylet három tagját dicsérő oklevelekkel s jutalom érmekekkel tüntette ki a bécsi munka-egylet az ottani munka kiállításban kiállított jeles kézművényekért. Szerdán érkeztek meg az érkek s nagy ünnepélyességgel lettek a három kitüntetettnek átadva.

— **Ekegyűjtemény.** Az osztrák földmívelési ministerium egy a vilákiállításra szánt nagyobb ekegyűjteménybe felvenni szándékozik valamennyi az osztrák államban régebbi időkben használatban volt ekét, e czélból a bécsi gazdasági egylet közbenjárását vette igénybe az Alsó-Ausztriában használatban levő különféle parasztekék egy-egy példányának megvásárlására vagy készíttetésére nézve. Ezen gyűjteményben a többi közt II. József császár híres ekéje is szerepelni fog, melyet cs. kir. morva sziléziai társaság eredetiben fog a bécsi világ kiállításra szállítani.

— **Londont** strickével fenyegetik a pék legények.

— **A pesti** állatkertbe egy szép leopard, egy nagy óriási kigyó, 40 darab ujhollandi kajdác és 12 észak-amerikai vörös bibornok érkezett.

— **Gyászhir.** Kőris-pataki Antal Polixena, férjezett: Czákó Józsefné, magáé s férje: sepsi-kilyéni Czákó József, gyermekeik: Ida, József, Imre és Ferencz; — testvére: kőris-pataki Antal Mari, özv. Mohay Károlyné, — valamint kőris-pataki Antal Klára, férjezett: Zudor Károlyné, — több közeli és távoli rokonok nevében legmélyebb fájdalommal jelenti forrón szerető édes atyja, a felejtethlen ipa, nagyatyja, illetőleg testvér kőris-pataki

Antal Imrénék folyó hó 17-én reggeli 3 órakor, szélhűdés következtében, életének 72-ik évében történt gyászszos kimúltát. A gyászszavak körül kesergő család sűrűn hulló könnyei jelzik a mély fájdalmat és veszteséget. De a könyvek közé más könyvek is vegyülnek, ama munkás élet bezárulta feletti gyász nemcsak a családé. A csillogó ész világa és az örök ifjú szív melege túl terjedt a családkörén. Nemes Marosszék 1848-beli országgyűlési képviselőjét, a marosi ev. ref. egyházmegye és a marosvásárhelyi főtanoda egyik algonokot; a haza egy tiszta keblű fiát, és a társadalmi élet egy classicus műveltségű, vallásos, tapasztalatokban gazdag férfit vesztett el benne. Ki az össz-emberiségben neki kijelölt munkakörben csak ennyire is haladt, méltán illenek szájába az apostol szavai: „ama nemes harcot megharcoltam; futásomat elvégeztem; a hitet megtartottam.“ Elfáradt munkás! nyugodj csendesen a sirban, virasszon feletted béke és emlékezet!!! Hült tetemei folyó hó 19-én, délutáni 3 órakor fognak, Mező-Kövesden, a háznál tartandó rövid ima és gyászbeszéd után, a családi kertben, végnyugalomra helyeztetni. Mező-Kövesd, 1872. augusztus 17-én.

— A bécsi világiállítási magyar bizottság elnökévé b. Orczy Béla, kormánybiztossá Németh Imre osztálytanácsos, művészeti szakbiztossá pedig (Keleti Gusztáv lemondása után) Henszlmann Imre neveztetett ki.

— **Arkolay** tulajdonképeni nevén Streubel, ki csak ezelőtt néhány évvel műveiben Magyarországot oly rútul lepiszkolta, Heidelbergben folyó hó 18-án megtévelyodott.

— **Furesa** világ lehet az „arany“ Peruban. A köztársaság elnökét Balta ezredest egy másik ezredes meggyilkolta s rögtön kikiáltotta magát dictátorrá. Azonban a felbőszült nép csakhamar végzett az új dictátorral, t. i. egy lámpafára felakasztotta. Éljen a 19-ik század!

— **Petőfy** születésháza megvételét tette nem rég indítványba a „Főv. Lapok.“ Az adakozásokat már meg is kezdték és a célannyival is inkább el lesz hamar érve, mivel a ház ára csak 900 ft.

— **József** főherceg neje Klotild főhercegnő f. hó 9-én reggel Alcsuthon egy figyermekkel örvendeztette meg a hercegi házat. A népszerű s magyaros szellemű főhercegi család ez örömmünnepehez bizonyára minden jó hazafi szívből jövő szerencsekívánátát csatolja.

— **Kerkápoly** Károly pénzügyminiszter nyilatkozatai. Fiuméből aug. 13-ról ezeket írják a „P. N.“-nak: Kerkápoly pénzügyminiszternek itt léte alkalmából tett több oly nyilatkozatát portálják városunkban, melyeket nem mulaszthatunk olvasóinknak is tudomására hozni. Így hirlik, hogy a miniszter az itteni kereskedelmi kamra tagjainak, midőn nála tisztelegtek, megígérte volna, miszerint gondja lesz, hogy a kereskedelem emelésének érdekében a vámkezelés egyszerűsítették s ez által a forgalom is könnyítették. A bécsi nemzeti bankra nézve azon csekély, de fontos szavakat mondá, hogy a bankkal megkezdődtek a tárgyalások, hogy a fennforgó nehézségek kiegyenlítettessenek; reményli, miként ezen tárgyalások nem lesznek sikertelenek; a kereskedelemnek azonban készen kell tartania magát arra is, hogy azon esetre, ha a kormány szakítani volna kénytelen a bankkal, az ebből eredő zavar, illetőleg az abból származható átmeneti nehézségek ellen sikeresen megküzdjön. Maga az átmeneti korszak csak rövid ideig fog tartani, mert a kormány mindent meg fog tenni annak gyors elhárítására. A városi pénzügyi giuntának megígérte, miszerint gondja lesz, hogy előadott kérelmeik mihamarább teljesülésbe menjenek. Állottak pedig e kérelmek a következőkből: 1. hogy a szabad kikötőbeli terület vonala megnagyobbítottassék; 2. hogy az új építkezések és átalakítások számára nagyobb adómentesség adassék; 3. hogy Fiume külterületi lakosai az élelmiszerek beszerzésénél némi előnyökben részesíttessenek. Végül megígérte, hogy a hajóépítkezést, mely láthatólag hanyatlásnak kezd indulni, több évre szóló adó-elengedés által fogja majd előmozdítani. — Ezek főleg azon hírek, melyeket itt felemlíteni nem tartottunk feleslegeseknek. Azon hirt, hogy a pénzügyőrség evezőnásádok helyett gőznaszádokkal fog elláttatni, alig bírhat alappal, ha meggondoljuk, hogy mennyibe kerülne ezen naszádokban folytonosan gőzt tartani.

— **Őfelsége** a magyar királyi igazságügyminiszter előterjesztésére bírákká és pedig a kolozsvári törvényszékhez: Péterffy Domokos abrudbányai kir. alügyész; a n.-szebeni törvényszékhez Drotleff Vilmos ügybíró; a gyulafehérvári törv.-székhez Györffy Titus gy.-fehérvári ügyvéd; végre albirákká az abrudbányai járásbíróhoz Fülöp Sándor törvényszéki jegyzőt és a közdi-vásárselyi járásbíróhoz Fejér Károly bereczk-városi volt egyesbíró albirákká nevezte ki.

— A **Boér Emma** kisasszonynak pesti szerződésére vonatkozó hír nem volt egyéb, hirlapi kacsnál. A tisztelt művésznő, mint egész hiteles forrásból irhatjuk, továbbra is színházunknál marad, s épen nem gondol arra, hogy művészi pályájának kétes dicsőségét a nemz. színpadon keresse.

— **Iróink** körében, mint halljuk, nagy mozgalom uralkodik. A tervezettség egy szépirodalmi és kritikai lap megindítása körül forog. Öröndetes jelenség, ha az ügy vezetése szakértői tapasztalt kézbe jut, mire, mint mondják van is kilátás. Egyelőre áldozattal járó vállalat lesz ugyan s nemcsak anyagi, hanem szellemi erők tekintetében is aligha nehézségekkel nem kellend a lapnak küzdenie. De ha a kezdet nehézségeit túléli; ha nem „erdélyi“ separatisticus, hanem általános „irodalmi“ tekintetek lesznek az irányadók: akkor örömmel üdvözljük a vállalatot, mely társadalmi tekintetben is öröndetes lendületet adhat tespedő életünknek s az üres politizálásba fultadt magyarság ébresztőjéül szolgálhat. „Kelet.“

— **Az antiochiai** földrengés a város 3003 háza közül — jegujabb adatok szerint — 1960-at romba döntött, 874-et pedig lakhatatlanná tett, úgy hogy jelenleg az egész városban csak 149 ép ház van. A lakosságból 500 ember meghalt, 500 pedig kisebb nagyobb sérülést szenvedett. Hasonló szerencsétlenség érte Onedia városát is, hol 2150 ház dőlt össze s 134 emberélet esett áldozatul.

— **Király** őfelsége magániródájába nem rég következő című postai levelezési lap érkezett: „Osztrák császár Ferencz József urnak Bécsben.“ A tuloldalon egy lerchenfeldi asszony panasolja, hogy egyetlen fiát Jánost, a ki egyedüli támasza volt. besorozták a dragonyosokhoz és hogy ő most ennek következtében a legnagyobb nyomorban sanylik. Kéri tehát a császárt, lenne olyan jó s igazságos és bocsátaná a fiút haza. Az uralkodó határozott parancsa folytán, az érdekes levelezési lap a hadügyminiszterium utján átküldetett a katonai főparancsnoksághoz intézkedés végett, s úgy látszik, hogy a szegény asszony originalis kérésének elég fog tétetni.

— **Jassyban**, Erdély tőzszomszédságában az ázsiai cholera kitört: 30 ember megbetegült, 9 meg is halt. Hát a rendszabályok hol maradnak?

— **Küküllőmegye** alsó választókerületében a képviselőválasztás aug. 26-., felsőkerületében pedig 28-ik napjára van kitűzve.

— A **közelebb** elhunyt gr. Rréhdey János, mint az „E-r., értesül 130,000 ftot hagyott iskolai célokra. Többi közt a máramaros-szigeti lyceumnak is 10,000 ft.

— **Valami** Romából. Antoneli bibornok kijelenti, hogy minden méltóságáról lemond, ha a pápa még továbbra is folytatja ellenségeskedését az olasz kormány ellen; nyíltan kimondá, hogy az egyház még több lealázást is fog szenvedni, ha a kormánnyal ki nem békül.

A **képviselőház** leendő elnökeiül újabban Horváth Lajost és Korizmics Lászlót is emlegetik.

— **Hivatalosan** jelentik, hogy a király elébb Pestre megy és nagyon valószínűleg onnan fog Berlinbe utazni.

— A **n.-szebeni** Teréz-féle árvaházban egy Knecht féle alapítványi hely ürességben van, miről az „Egyh. és iskolai hetilap“ oly észrevétellel értesíti az érdekelteket, hogy folyamodványait idei szeptember 20-ig az erdélyi püspöki hatóságnál nyujtsák be.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi **m. kir. ítélő tábla** nyilv. ülésében 1872. aug. 19-dikén és következő napjain következő ügdarabok adatnak elő.

(Folyt. és vége.)

I. tanács polgári ügyekben.

Előadó k. t. b. Csérgedi János.

Teleki Sónia s társ. Adamovics Dénes e. Densusiánu Áron, Goila George e. Simoni Mózes, s társ. Nán Mihály e. Albu Petru, Comsia George s t. e. Dr. Hincz György, Kovács Gábor hagyatéka e. Popu Marina s társ. Popu Anna e. Telucán Mária, Szilágyi Sofia e. Kir. kincstár, Grünbaum Salamon e.

Előadó k. t. b. Elekes Pál.

—Sinka község, Vaád községi nemes család e. Károly Róza és társ. Benedikti Gábor e. Székely István örökössei, özv. Forrai Mária és t. Kolhon Ilie és társ e. Darabán Kelemen, Hurta Juonika e. Istvánffy István és társai, ügyvéd Tompa Károly e.

II. Tanács polgári ügyekben.

Előadó kir. t. b. Tribusz Antal által.

Brassói bánya részvény társulat, b. Szentkereszti Zsigmond e. Baróti Istvánné, Görgény Szentimre községe

e., Bogozai Károly és neje, Székely Károly e., Özv. Nepár Frosina Györgynő, Ardeleanu Juon e., Ifj. Szörtsei Istvánné és társ, Pávai Mátyás Eleknő e., Volf György Stofgreff Márton e., Mányai Dávid, Csik Sz. Domokosi rézbánya társulat csődtömege e., Nedvech Pálnak ugyanazon csődtömege e.

Előadó k. t. b. Dózsa Dániel.

Istvánfy Dániel, Istvánfy József e. Nagy Mózes, Lakatos Gergely e. Mánya Dávid, Bodó Alajos e. Török György, Török Anna e. Szilágyi Miklós, Csizmadia György e. Hosszu János, Lemhényi Ferenczné e.

Előadó k. t. b. Pipos Péter.

Szász Péter, Elekes Sámuel e. Bertlef Lajos Schessburger András és társ e. Both György, Gyárfás Károlyné e. Benő Miklós árvái, Benő Antal e. Vitán Petru Zván-czu, Csucs Avram e. Lichtmann Adolf, Sucs Béláné és társai e. Jonei Márton, Szabó Samuelné hagyatéka e. Latis Dumitru, Petrehus Parasca és társ e.

Előadó k. t. b. Szolga Miklós.

Cseksorán Keszián, Bedő Sámuel e. Özv. Eschbacher Jánosné, Berkovics Jakab e. Bartha János, Tőkés József e. Zsombori József s társ, Bács Juon e. Lemhényi Andrásné, Forró Sigmund e. Kermezán Anicza, Zsurka Tenász és társ e.

III. Tanács bűnügyekben.

Előadó k. t. b. Bárdosi György.

Bulea Stanu Nicolae e. becsület biztosság e. kihágás ügyében. Vaszilie Tódor és társ e. testi biztosság elleni kihágásos ügyben. Kristen Juon lui Clavilla és Szuts Mária e. testi biztosság e. kihágásos ügyben. Maksai János e. lopás bűntényérti bűnügyben. Brenner Mihályné e. becsület sértési kihágás. Jafkau George Georgie e. vagyon biztosság e. kin. Kodja Rávéka és társ ellen testi biztosság ellen kihágás i. Margineau Georgie ellen testi biztosság elleni kihágás ügyében.

Előadó k. t. b. Spech Adolf.

Popsioru János testi biztosság e. kihágás. Vajna Juon lopás bűnügyében. Radomir Isidor súlyos testi sértés. Román Lajos becsület biztosság e. kih. Bartos Juliánna sikkasztás. Petru Stán Toma és társ és Musták Ferencz becsület sértés. Bukur Stojka rágalmazási bűnügye. Mária Panfilie súlyos testi sértés,

Előadó k. t. b. Stoyka Antal.

Csőbi Béni e. tolvajság büntette miatt. Karácson Todor e. gyújtás büntette miatt. Belutz Sámuel e. hivatali visszaélés miatti kihágás. Bodó Péter és Lénárd Antal e. tolvajság i. Ankau Vaszilie, Székál Nicolae és Ankau Juon e. csalás i. Gáspár András e. emberölés bűnténye iránt.

IV Tanács urbéri ügyekben.

Előadó k. t. b. Antalfy Gábor.

Gr. Bánffy Miklósné sz. gr. Bethlen Katának a koppándi volt urbéres e. közlegelő elkülönítése i. A buza-mezei közbirtokosoknak, az odaváló volt urbéres e. közös erdei haszonvételek szabályozása i. Dimbián Dumitrunak, Zámblér István e. egy majorsági telek s külső tartozékai visszabocsátása i.

Bécsi tőzsdei árkelet

(aug. 17.)

5 ⁰ / ₀ metallique	66.55
5 ⁰ / ₀ nemz. államkölesön	71.90
1860. államkötvény	103.25
Bankrészvény	885.—
Hitelrészvény	342 40
London	499.85
Ezüst	108.10
Arany	5.26
Napoleon arany	8.72
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	81.25
„ „ „ temesi	81.25
„ „ „ erdélyi	79.75
„ „ „ horvát-slavon	83.75

Felelős szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR.

Nyomatja Imreh Sándor Maros-Vásárhelyt, az ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1872.